Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environment Programının dəstəyi ilə UNECE Fəaliyyətlərinin icrası

EU4Environment Proqramının SEQ və ƏMTQ Komponenti üzrə Maarifləndirmə Tədbiri (Gəncə, 29 sentyabr 2023-cü il)

Cənab Miçal Musil, UNECE-nin EU4Environment çərçivəsində SEQ üzrə Beynəlxalq Məsləhətçisi

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Azərbaycan

- UNECE 2013-cü ildən SEQ və transsərhəd ƏMTQ sahəsində Avropa İttifaqının (EaP GREEN 2013 – 2018; EU4Environment (2019 – 2023)) maliyyəsi ilə Azərbaycana texniki yardım və potensialın gücləndirilməsi dəstəyini təmin edir.
- Bunlar vasitəsilə Azərbaycanın, gələcəkdə ölkə qərar verəcəyi təqdirdə, UNECE-in SEQ Protokoluna qoşulmasına hazırlığına dəstək verilmişdir.

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environnment

- **Məqsəd**: benefisiar ölkələrə (Şərq Tərəfdaşlığı) ətraf mühitlə bağlı fəaliyyətləri dəstəkləməklə, daha “yaşıl” inkişaf imkanlarını nümayiş etdirmək və ortaya çıxarmaqla və ekoloji riskləri və təsirləri daha yaxşı idarə etməklə bu ölkələrin təbii kapitalını qoruyub saxlamağa və insanların ekoloji rifahını artırmağa kömək etmək.

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environnment (davamı)

UNECE-in icrasına cavabdeh olduğu proqram komponenti SEQ və ƏMTQ üzrə yeni yaradılmış milli qanunvericilik bazalarının aşağıdakıları təmin etməsi məqsədi daşıyır:

- *müvafiq olaraq müfəssəl ikinci qanunvericiliklə tamamlanır;*
- *SEQ Protokolu, Espo Konvensiyası, Aİ–nin SEQ üzrə Direktivi və Aİ-nin ƏMTQ üzrə Direktivi ilə tam uyğundur; və*
- *Şərqi Avropa və Qafqaz ölkələri tərəfindən sistemli və səmərəli şəkildə tətbiq edilir*

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environment proqramının maliyyələşdirdiyi qanunvericiliyə dəstək (2020)

2020-ci ildə iki ikinci dərəcəli icra qanunvericiliyi sənədinin hazırlanmasına qanunvericilik dəstəyi (hər ikisi qəbul edilib):

- “Ətraf mühitə təsirin, o cümlədən transsərhəd təsirin qiymətləndirilməsinin aparılması Qaydası və müddəti”
- “Strateji ekoloji qiymətləndirmənin aparılması Qaydası”

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environment tərəfindən maliyyələşdirilən SEQ və ƏMTQ üzrə subregional seminarlar (2020; 2022)

Azərbaycanın səlahiyyətli nümayəndələri və ekspertləri aşağıdakı fəaliyyətlərdə aktiv iştirak ediblər:

- SEQ və transsərhəd kontekstində ƏMTQ-nin praktik tətbiqi üzrə iki subregional seminar (26-27 oktyabr 2020; 29 iyun 2022)
- Azərbaycandan cəmi on bir iştirakçı

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environment tərəfindən maliyyələşdirilən SEQ üzrə milli təlimlər (2021)

- Regional və Məkan Planlaşdırmasında SEQ-in Praktik Tətbiqi üzrə Təlim (26-27 aprel 2021)

- Regional və Məkan Planlaşdırmasında SEQ-in Praktik Tətbiqi üzrə İkinci Təlim (15 oktyabr 2021-ci il)

- Hər ikisində 70-dən çox iştirakçı təlim keçmişdir

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

EU4Environment tərəfindən maliyyələşdirilən, Azərbaycan dilində Espo Konvensiyası haqqında video (2021 - 2022)

- **transsərhəd ƏMTQ / Espo Konvensiyasına dair təqdimat videosu:** 2021-2022-ci illərdə Azərbaycan dilinə dublyaj edilib

Azərbaycan dilində mövcuddur:
https://www.youtube.com/watch?v=7Yk2TaaB8xs

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

SEQ məlumat bazası üçün EU4Environment tərəfindən maliyyələşdirilən model (2023)

- transsərhəd kontekstdə ƏMTQ / Espo Konvensiyasına dair təqdimat videosu: 2021-2022-ci illərdə Azərbaycan dilinə dublyaj edilib

Azərbaycan dilində mövcuddur:
https://www.youtube.com/watch?v=7Yk2TaaB8xs

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Azərbaycanda pilot SEQ layihəsi (2022 – 2023)

- Azərbaycanın ikinci ən böyük şəhəri Gəncə (Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunun mərkəzi) üçün Baş Plan layihəsi SEQ-ə tabedir.
- Baş plan (bir dəfə yekunlaşdırıldıqdan və qəbul edildikdən sonra) şəhərin 2040-cı ilə qədər inkişafını istiqamətləndirəcək planı təqdim edəcək.
- Pilot SEQ-in məqsədləri: SEQ-in şəhərsalmada tətbiqi üçün praktiki təlimi təmin etmək, SEQ prosedurları üzrə milli potensialı daha da gücləndirmək və SEQ-in sektor üçün faydalarını nümayiş etdirmək.
- Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda ilk SEQ

Action implemented by:
OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Baş Plan (Məkan Planlaşdırması): Nə üçün SEQ?

- Aydın məkan ölçüsü olmayan ekoloji problemlər diqqətdən kənarda qalır
- Məkan planlaşdırması yalnız formal məkan məhdudiyyətlərini (qaydaları) nəzərə alır.
- Ətraf mühitlə bağlı məlumatlar çox vaxt köhnəlmişdir/reallığı əks etdirmir (məsələn, biomüxtəlifliyin qaynar nöqtələrinin həqiqətən olduğu yerlər)
- Xüsusi ekspertiza çox vaxt mövcud olmur (məsələn, biomüxtəliflik, havanın keyfiyyəti, hidrologiya, ..)
- Planlaşdırma prosesi qeyri-mütəxəssislərin iştirakı üçün çox uzun və mürəkkəbdir: SEQ əsas narahatlıqları sadələşdirir və ayırır və müvafiq maraqlı tərəflərə çatdırır.

Action implemented by:
OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

Baş Plan (Məkan Planlaşdırması): Nə üçün SEQ? (2)

- SEQ planlaşdırma prosesində aparılan təhlilləri təkrarlamamalıdır. Əvəzində:
  - Əsas şərtlərin təsvirini yoxlamalı və lazım olduqda əlavə məlumatla tamamlamalıdır
  - Əsas ekoloji narahatlıqları (artıq mövcud problemlər, eləcə də neqativ təsir potensialının olduğu yerlər) müəyyən etməli və diqqəti bunlara yönəltməlidir.
  - Mümkün məkan alternativləri, inkişaf şərtləri, müəyyən fəaliyyətlər üçün qadağan olunmuş ərazilər və s. haqqında tövsiyələr və rəylər təklif etməlidir.
- Buna baxmayaraq, SEQ Hesabatı üçün – ətraf mühitlə bağlı ilkin məlumatlar müvafiq olaraq planlaşdırma təhlillərindən (seçilmiş şəkildə) qəbul edilə bilər (yəni SEQ Hesabatı artıq mövcud materialdan istifadə etməlidir).
- Planlaşdırıcı qurumlar və SEQ komandası arasında işgüzar əməkdaşlıq çox vacibdir

Action implemented by:
OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES
UNECE
UN environment programme
UNIDO
THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ layihəsi: mərhələlər

- Pilot SEQ-dən əvvəl 2021-ci ildə şəhərsalmaçılar və digər maraqlı tərəflər üçün iki SEQ təlimi keçirilmişdir.
- 2022-ci ilin iyulunda başladılmışdır
- 2022-ci ilin payızında Azərbaycan tərəfindən hazırlanmaqda olan baş plan layihəsinə yeni əhəmiyyətli dəyişikliklər edilib
- SEQ komandası: milli ekspertlər qrupu və bir beynəlxalq ekspert 2022-ci ilin oktyabrında təyin edilmişdir

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ layihəsi: mərhələlər (davamı)

- 2023-cü ildə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin məlumatlarını da nəzərə alan layihə və yekun Hesabat hazırlanmışdır
- Pilot SEQ yekun mərhələsindədir: SEQ hesabatının layihəsi hazırda beynəlxalq ekspertin rəhbərliyi ilə milli ekspertlər qrupu tərəfindən yekunlaşdırılır; bundan sonra 2023-cü ilin sonuna qədər ictimai dinləmələr və SEQ Hesabatının yekunlaşdırılması həyata keçiriləcək.

Action implemented by:
OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

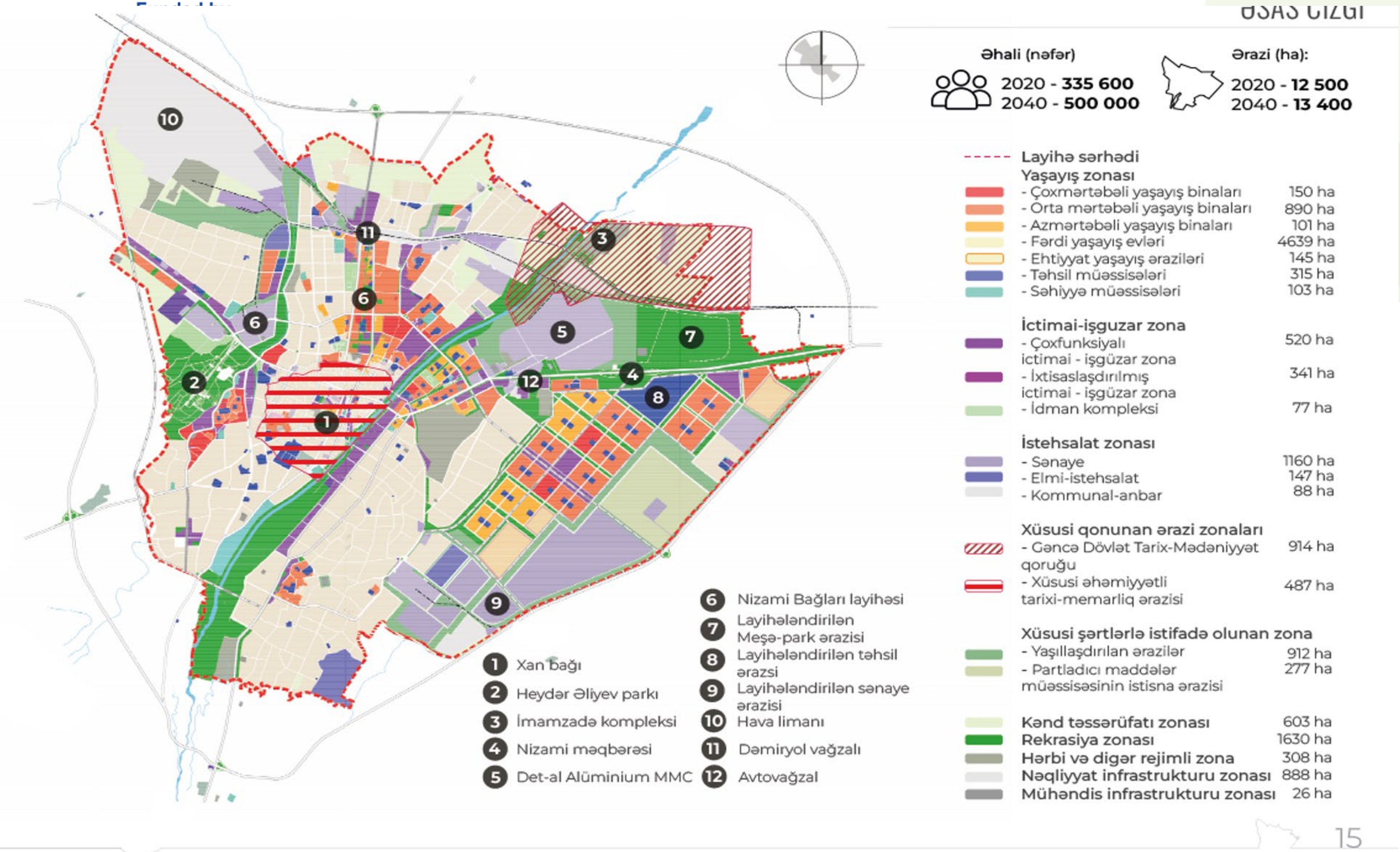

Gəncə şəhərinin Baş Planı Mövzu				
Hədəf 1 Güclü iqtisadi profilli və risklərə davamlı şəhər	Hədəf 2 Ekoloji tarazlığın qorunması	Hədəf 3 Kompakt şəhər	Hədəf 4 Sosial yönümlü şəhər	Hədəf 5 Şəhər nəqliyyatının təkmilləşdirilməsi
Ümumi sənaye məhəlləsinin yaradılması	Şəhərdə yaşıllıqların artırılması	Gəncənin inzibati hüdudları daxilində böyüməsinin tənzimlənməsi	Cəlbedici açıq ictimai yerlərin inkişafı	İctimai nəqliyyatın üstünlük təşkil etməsi
Şəhərin turizm mərkəzinə çevrilməsi	Şəhərətrafı kənd təsərrüfatının inkişafı	Tarixi irsin qorunması yolu ilə planlaşdırma strukturunun təşkili	Qarışıq təyinatlı yaşayış sahələrinin yaradılması (biznes+mənzil və s.)	İnklüzivliyin təmin edilməsi
Elmi-tədqiqat parkının və təhsil klasterinin yaradılması	Şəhərdə mövcud ekoloji cəhətdən çirklənmiş ərazilərin rekultivasiyası	Şəhərin hüdudları daxilində torpaqdan səmərəli istifadə	Yaşıllıq, istirahət və idman şəbəkəsinin yaradılması	Piyada yönümlü şəhər infrastrukturunun yaradılması
Nəqliyyat-logistika mərkəzinin yaradılması	Gəncəçay və ətrafının bərpası	Şəhərin kompozisiya oxlarını və qovşaqlarını araşdırmaq, şəhərin yeni siluetini yaratmaq	Təhsil şəhərciyi üçün torpaq sahəsinin ayrılması	Beynəlxalq, milli və regional nəqliyyat imkanlarının təkmilləşdirilməsi
Çayın sahilində iqtisadi fəal zonanın inkişafı	Ətraf mühitə uyğun və dairəvi sənaye növlərinin tətbiqi	Çay sahilinə yeni baxış	Orta məktəblərin əlçatanlığının təmin edilməsi	Velosiped yollarının layihələndirilməsi
Sənaye məhəllələrinin yaxınlığında peşə məktəbləri üçün torpaq sahəsinin ayrılması	Bərk tullantıların və kanalizasiya sularının düzgün idarə edilməsi	Alt mərkəzlərin yaradılması	"Sağlam şəhər" – tibb universiteti və səhiyyə mərkəzlərinin yerləşdiyi vahid ərazinin yaradılması	Turizm marşrutlarının təmin edilməsi
		Yaşıl xəttin və ictimai yerlərin artırılması	Tarixi və memarlıq əhəmiyyətli binaların mühafizəsi	Qlobal istiləşmə ilə mübarizə üçün təkliflər vermək

the

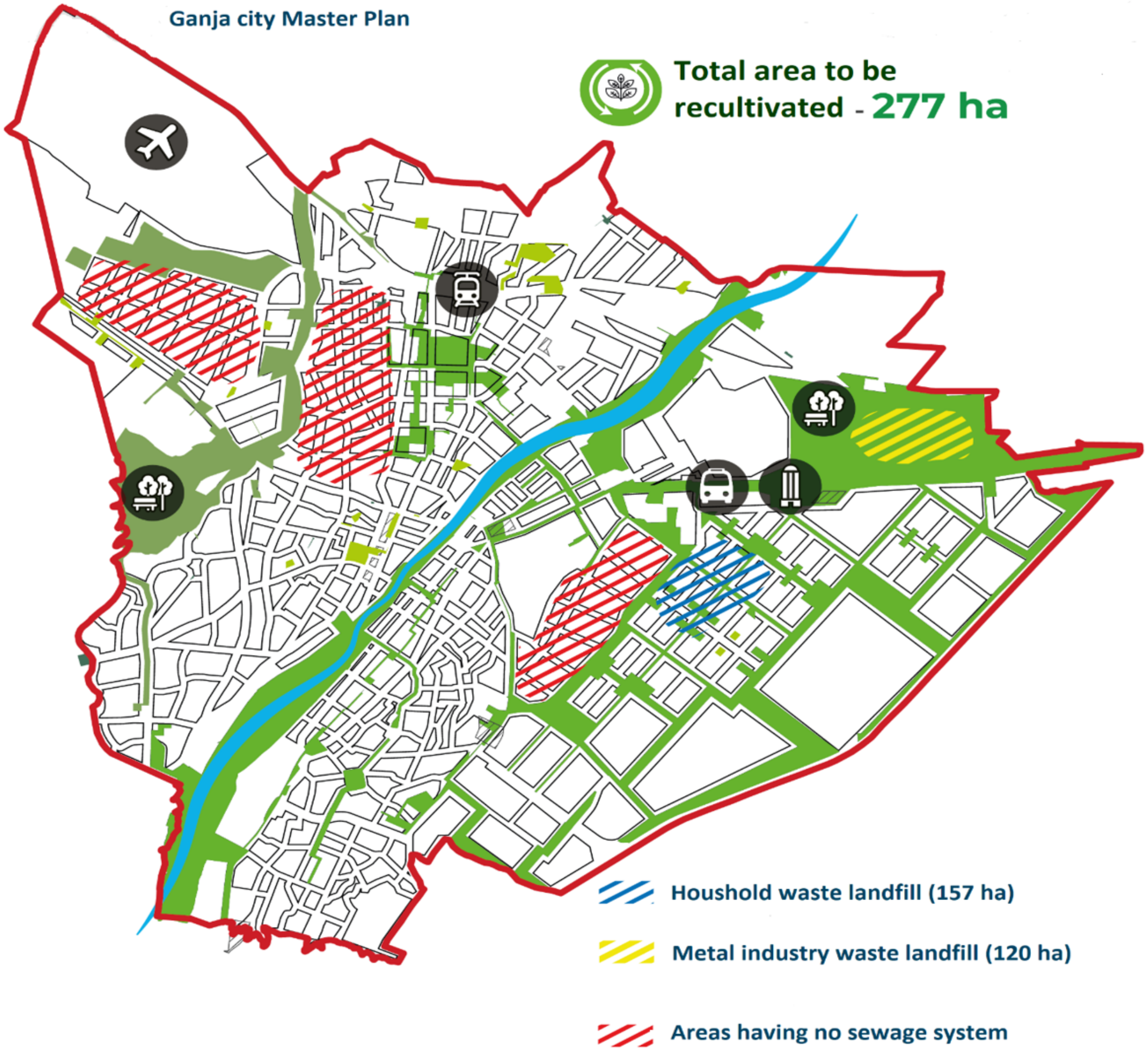
Ganja city Master Plan
Total area to be recultivated - 277 ha
Houshold waste landfill (157 ha)
Metal industry waste landfill (120 ha)
Areas having no sewage system

SEQ-in Yanaşması

- Əhəmiyyətli ekoloji təsirlərə səbəb ola biləcək müvafiq təkliflərin/torpaqdan istifadə dəyişikliklərinin müəyyən edilməsi
- Məsələn:
  - İnkişaf sahələri (mənzil-kommunal təsərrüfatı, istehsal və biznes, istirahət, tullantıların idarə edilməsi...)
  - Nəqliyyat infrastrukturu dəhlizləri və əraziləri
  - Enerji infrastrukturu dəhlizləri və əraziləri
  - Su idarəetmə dəhlizləri və əraziləri (su anbarları, quru polderlər,...)
  - ...

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

SEQ-in Yanaşması (davamı)
Ətraf Mühit siyasətinin məqsədlərinə uyğunluğun qiymətləndirilməsi

- Planın müəyyən edilmiş məqsədləri və prioritetləri əsasında
- Məkan təşkilində və torpaqdan istifadə sahəsində təklif olunan dəyişikliklərin şərhi əsasında
- Ətraf Mühitlə bağlı Məqsədlər toplusu ayrı-ayrı ekoloji problemlər üçün məqsədləri müəyyən edən milli strateji sənədlərdən tərtib edilmişdir.

Action implemented by:
OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Dövlət Proqramları və ya Təşəbbüsləri	Həmin proqramlar çərçivəsində ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri həll edilməlidir	Gəncə şəhər Baş Planının ətraf mühitə təsirləri Əhəmiyyətli uyğunsuzluq problemləri	Tövsiyələr
Azərbaycan Respublikasında bərk məişət tullantılarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsinə dair 2018–2022-ci illər üçün Milli Strategiya	Plan, texniki xidmət də daxil olmaqla, institusional və hüquqi potensialın yaradılmasına yönəlmişdir. O, həmçinin tullantıların idarə olunması və bu sahəyə investisiyaların cəlb edilməsi, dairəvi və yaşıl iqtisadiyyatın qorunması, həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, təhlükəsiz ətraf mühitin və insan sağlamlığının təmin edilməsi istiqamətində nəticə və tövsiyələri nəzərdə tuturdu. Proqramın həyata keçirilməsinin birinci mərhələsi əsas sahələrin müəyyənləşdirilməsini və gələcək yerlərin və idarəetmə konsepsiyasının təklif edilməsini əhatə edir. Regional Strategiyanın ikinci mərhələsində (2026-2030) o, demək olar ki, bütün regionu əhatə edəcək, burada toplama, daşıma sistemləri, ötürücü məntəqələrin tikintisi və idarə olunması, tullantı poliqonlarının tikintisi və istismarı	Proqramın Fəaliyyət Planı tullantıların idarə olunması və regional təmizləmə planları üçün qaynar nöqtələri aydın şəkildə müəyyənləşdirmişdir. Baş Planla uyğunsuzluq ola bilər. Tullantıların idarə olunması üçün müəyyən edilmiş yerlər və alətlər bu plana inteqrasiya olunmalıdır, çünki artıq dövlət proqramında tullantıların daşınması və saxlanması yerləri müəyyən edilib və Gəncə şəhəri tullantıları regional təmizləmə zonasına köçürməlidir.	- Gəncənin Baş Planını hazırlayarkən ardıcıllığı təmin etmək və SEQ prosesi zamanı tövsiyələr vermək - Bərk tullantıların regional sanitar poliqonlara daşınması (Şəmkir rayonunda nəzərdə tutulur) nəzərə alınmalıdır. - Tullantıların qəbulu və çeşidlənməsi vasitələrini təklif edir; yığım və müvəqqəti saxlama (anbar) sahələri və onun xüsusiyyətləri – şəhərin mərkəzindən marşrutlar, Şəmkirə daşınma. Təmizləmə qurğusu digər planlaşdırma qurumu ilə razılaşdırılmalıdır – sənədi

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ-in gözlənilən faydaları

- Xüsusən də yerli maraqlı tərəflər arasında şəhərsalmada ekoloji problemlərin müəyyənləşdirilməsi, prioritetləşdirilməsi və həlli üçün iştirakçı alət kimi SEQ-lə bağlı məlumatlılığın artırılması

- Prioritet ekoloji çağırışların və problemlərin müəyyən edilməsi, o cümlədən onların GIS xəritələrində vizuallaşdırılması sahəsində Baş Planı hazırlayan komandaya dəstək

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ-in gözlənilən faydaları (davamı)

- Baş Planın əsas ekoloji təsirləri barədə müstəqil ekspert rəyinin verilməsi və Baş Planın həyata keçirilməsinin optimallaşdırılması üçün tədbirlər təklif edilməsi, eləcə də gələcəkdə onun ətraf mühitə təsirlərinin monitorinqi üçün tövsiyələrin verilməsi

- Baş Plan layihəsi və əlaqədar SEQ Hesabatının layihəsinə rəy bildirmək üçün aidiyyəti olan ictimaiyyət/yerli maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinin sürətləndirilməsi.

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Diqqətiniz üçün təşəkkürlər!

Miçal Musil

michal.musil@integracons.com

Action implemented by:

OECD BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES | UNECE | UN environment programme | UNIDO | THE WORLD BANK IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP